

פרידה מאבא

רן יהושע כוכבא ז"ל בכלל לא היה אמור לטוס במסוק האפאצ'י שהתרסק בשבוע שעבר ● אמו: עטרה כוכבא, "הגנות של נתניה" ● סנו: הלל צור, ממייסדי העיר ● נתניה נפרדת מאחד מטובי בניה

עדי לרונר

צילום רפרודוקציה: שוקי יוסף

ביום חמישי, היום התשיעי למלחמה בצפון, השתנו חייה של משפחת כוכבא. פרק א' בחיים שהיו מלאים שמחה, תקווה וחלומות נסגר ופניה עצמו לפרק ב' שבו הרמעות, הכאב והגעגועים לרן יהושע כוכבא ז"ל – האב, הבעל, הבן והאב – השתלטו על כל חלקת חיים במשפחה.

רן יהושע כוכבא, בן 37 במותו, טייס האפאצ'י מבית חנניה שנהרג בתאונת שני מסוקי האפאצ'י בשמי הצפון, כבר לא יחזור לבית חנניה ולא יבנה את בית חלומותיו במושב חרות, כפי שהוא ורעייתו גלית חלמו לעשות. "הוא בכלל לא רצה להיות טייס", התברים מספרים. רעייתו גלית, שספרה לו עם השיר ששניהם כל כך אהבו, "מי אוהב אותך יותר ממני", מספרת שהוא כלל לא היה צפוי להיות באותה טיסה ארוכה: "באותו יום של הטיסה הוא דיבר איתי ואמר לי שהחליטו שהוא לא יטיס והוא מבואס מזה. למרות זאת לא הייתי רגועה, ההפך הייתי מאוד לחוצה".

גלית עוד הספיקה להוכיח לרן בעלה לקחת את בתם וזו לבריכה למחרת. אלא שכעבור מספר שעות נקשר נציגין קצין העיר על דלת המשפחה וקטעו את חיהם של גלית, זיו והתאומים, יובל ואיתן. גם מפקד טייסת המסוקים של רן ספר לטייס הארמוני והחייכן, בהלוויה שנערכה ביום שישי לפני שברק, והמעות חונקות את גרוננו: "העניינים רואות, הראש יודע והלב מסרב לקבל. 18 שנים הכרתי אותו, מקורס טיס ועד היום. היית מקצוען אמיתי, לוחם מצוין ומילואימניק מצטיין. תמיד נוכח את ההומור השגון שלך. נמשיך במשימה גם אם הרמעות יטשטשו את הראייה והרמעות יתקו את גרוננו. אתה רן, חבר אוהב, תישאר עמנו".

מוהיג מלידה

בית חנניה, המושב השקט לחוף הכרמל, נראה המום מהאבל שנחת עליו ועל משפחת כוכבא. המכוניות הרבות שנוסעות על הכביש הקרוב מפלטות את דרכן לבית משפחת כוכבא בשקט כדי לא להפריע לדממת האבל, אך עם הכניסה לבית המשפחה מופר השקט. עשרות אנשים שוטפים את הרשא, יושבים על כל כיסא מצוין, על המעקה ועומרים בכל פיסת קרקע מצויה.

האם, עטרה כוכבא, מקבלת את האורחים בתוך הבית, בעוד האב יעקב יושב בחוץ עם המבקרים ומספר לאחר מהמטלפנים הרבים: "אנחנו יושבים שבעה מיוחרת, חלק בחוץ וחלק בפנים. פשוט אין מספיק מקום לכולם".

בין האורחים הרבים שמציפים את הבית מגיעים גם טייסים מברזים, עומדים עם הנשפיים והמרים החתולים והחפשים את מקומם בין האורחים והשנים שמתקשים להתעלם מנוכחותם. חלקם משפיל מבט,

מלחמה בצפון

הם כאן וחברים רן כבר לא. את כולם מקבלת אפרת פז, אחותה של עטרה, הדורה האהובה של רן. פז מפנה את המנחמים לעטרה, ליעקב ולגלית. רן היה לאפרת פז הרבה יותר מאחיין, והכאב שלי ושל עטרה גרות באותה חצר ביחד. בנינו בחצר של ההורים בית ואנחנו גרים שם כבר 23 שנים יחד. "רן גדל עם ילדיו, גדל למעשה גם בביתו", נזכרת אפרת פז באחיין היוצא דופן, "הוא היה ילד מאוד מיוחד, נורא יוצא דופן. את הבת הקטנה שלי מעיין, שהיום היא בת 22, הוא כל כך אהב. כל פעם שהוא היה יוצא לחופש מקורס הטיס הוא היה נכנס קודם אלינו כדי לנשק אותה. אחותי, אמו של רן, אמרה לי עכשיו בשבעה: 'את יודעת כמה זה היה מרגיז אותי שהוא היה בא מהצבא והולך קודם אלייך במקום לבוא ולרוץ הביתה?'. לדברי הדורה אפרת, לרן תמיד היו רעיונות מקוריים: "כשהבן שלי עלה לכיתה א', רן שם על גבו ילקוט במהלך החופש הגדול, מילא אותו באנציקלופריות ואמר לי שהוא צריך להתאמן בלשכת את הילקוט לכיתה א'. היו לו כל מיני רעיונות כאלה שהוא היה עושה אותם ברצינות גמורה".

הבשורה המרה הגיעה לבית המשפחה בחמש בבוקר ביום שישי. "בחמש בבוקר דפקו אצל אחותי עטרה בדלת, ומיד אחרי זה דפקו אצלנו. לא ידענו על תאונה כלום, ולכן הודרעה באה בהפתעה", מסבירה

גלית, רעייתו של רן יהושע כוכבא: "נאותו יום של הטיסה הוא דיבר איתי ואמר לי שהחליטו שהוא לא יטוס והוא מבואס מזה. למרות זאת לא הייתי רגועה, ההפך. הייתי מאוד לחוצה"

זיו יובל ואיתן. יתומים מאבא

פז, "עטרה תמיד אמרה שהפחד שלה הוא לבן הצעיר זיו, שלא יגייסו אותו למגל"ן. היא בכלל לא דאגה לרן. "רן היה ילד נורא יפה, ג'ינג'י עם עוד שחום בלי נמשים. הוא היה אבא שלא רואים כל יום. אני לא יודעת מה יהיה עם אשתו גלית, שעכשיו יש לה שלושה ילדים שהיא צריכה לדאוג להם. היא תמיד הייתה מדהימה, אבל עכשיו המצב קשה ביותר". רבים מחבריו של רן יושבים ומספרים על הבחור המבריק שסיים לימודי אדריכלות בטכניון עם לימודי משפטים. רן הקים משרד אדריכלות בשם סברס והחל לתכנן את ביתו שיקום במושב חרות, קרוב יותר להורים שגרים בנתניה. האישה גלית מנסה להתירר לתודעה שרן, הבעל שהיא כל כך העריצה, לא יהיה עוד שם לצדה, לא יזכה להורדק איתה. בזמן שהיא מכניסה הביתה את העגלה הכפולה של התאומים, יובל ואיתן, היא אומרת באנחה: "הקטנים עוד לא בני שנה, ויוז' הוא עוד לא תופסת מה קרה. היא יודעת תיאורטית שאבא הלך, כי היא כבר כמעט חמש, אבל היא עוד לא עיכלה מה זה אומר".

משפחת השכול

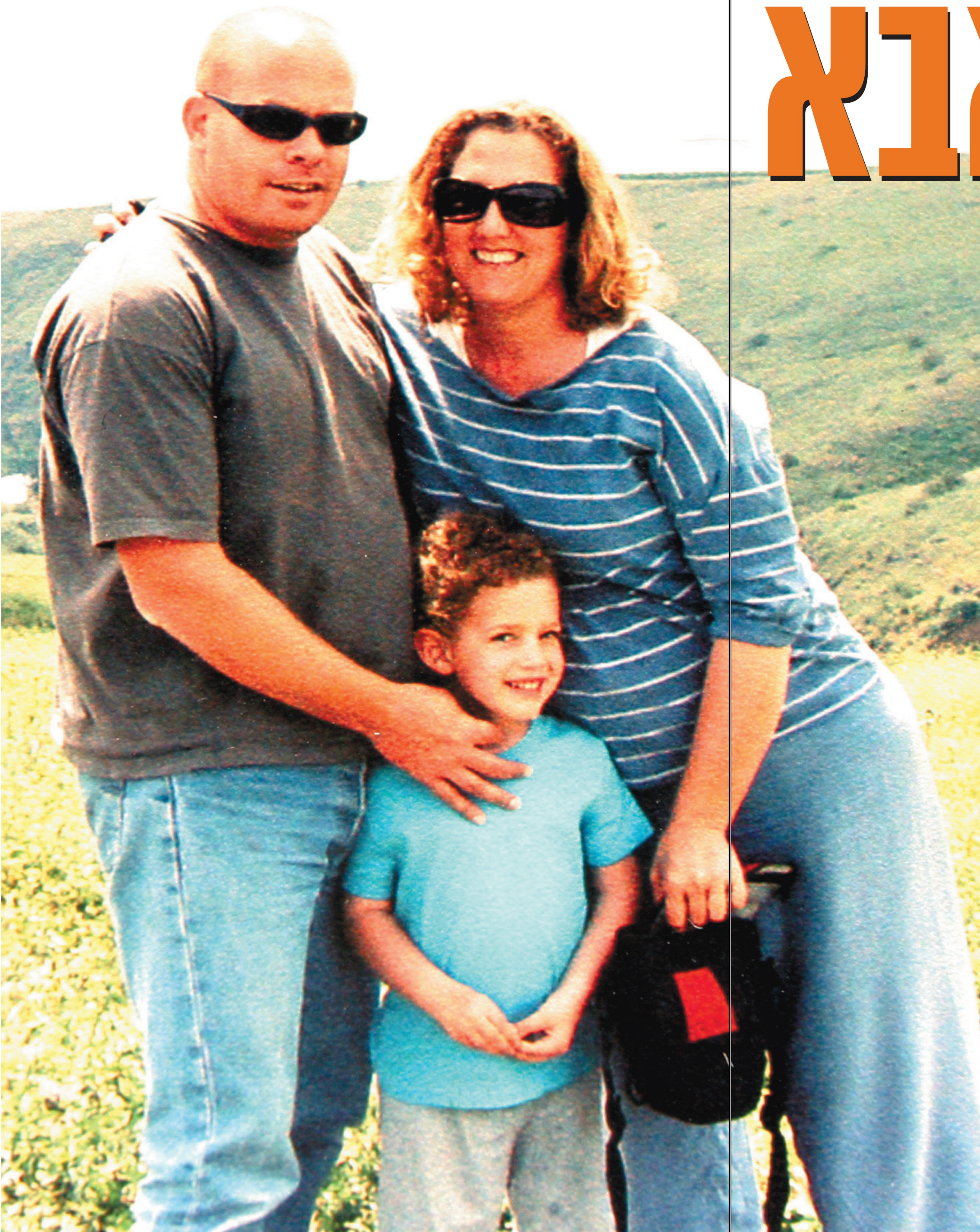
משפחת כוכבא נחשבת למלח הארץ ולאחת המשפחות היותר ידידות והיסטוריות של העיר נתניה. האם עטרה היא שם גרדף לתואר "הגננת של נתניה". הגננת והגן של עטרה הם בין הוותיקים בעיר ונחשבים לבעלי השם הטוב ביותר בענף. אין בנתניה אדם שלא מכיר את הגן של עטרה.

בין המנחמים הרבים הגיעו בוגרים רבים של הגן, שכבר מסתובבים עם מדים או כבשו את ספסלי האוניברסיטאות. איתם מגיעות האמהות מנתניה. אחת מהן מבקשת: "לכתוב שעטרה היא פשוט גננת ואישה מדהימה. הילדים שלנו היו אצלה בגן לפני עשרים שנה, אבל ידענו שאנחנו חייבות לבוא לכאן בשבילה. זה אסון גדול, ואנחנו מקוות שלפחות בהגעה שלנו נקל במעט על הסבל".

אילן יוחסין של רן כוכבא עמוס בשמות נכבדי היישוב העברי בכלל ונתניה בפרט. סבו של רן, אביה של האם עטרה, הוא הלל צור, שהיה פעיל בתנועת הנוער בית"ר וכיהן כראש מפקדת הגיוס ומפקדת האצ"ל. צור שימש גם סגן ראש עיריית נתניה, ואף הונצח בבית ספר שהוקם בעיר.

לאותו אילן יוחסין מכובד משתייך גם זאב סלוצקי, שהיה מלוחמי יחידה 101 וחברי הקרוב של אריאל שרון, דורה של האם עטרה. בן דודה הוא מאיר עמית, ששימש ראש המוסד השלישי, שר התחבורה והתקשורת והיה חתן פרס ישראל. האבל הכבד הכה בעבר במשפחות צור וכוכבא, שכאחינה של עטרה, אייל צור, נפל אף הוא בלבנון באפריל 1982, כשעלה עם רכבו על מוקש מעל למצוקי נהר ליטני. יש הטוענים כי בין היתר הביא אותו אירוע לפתיחת מלחמת שיום הגליל.

"מדובר במשפחה עם שורשים מאוד עמוקים וציוניים", מספרת פז: "חונכנו לזה מבית, וככה אנחנו מתחבים את הילדים שלנו". כל אחיו של רן ז"ל הם קצינים בקיבוץ, וא אחד הוא שריגורי, השני בצנחנים ביחידת מכוהל והשלישי משרת במגל"ן.

רן, גלית וזיו. "הוא היה אבא שלא רואים כל יום"

חנו, אתה חסר

ברגע שנודע על מותו של רן ירד אבל כבר על שכונת רמת טיומקין בנתניה, שם היה רן הילד של כולם.

נלחם עד הסוף

מהתחקיר עולה: מסוק האפאצ'י נפגע פגיעה חמורה, ורן יהושע כוכבא ז"ל נלחם בהגאים כדי להתרחק משטח היישוב

מחקירה ראשונית של חיל האוויר עולה: המסוקים, שהמתינו באורות כבויים לאישור כניסה לשטח האווירי של לבנון, חגו ופטרלו דקות אחרות. ההתנגשות אירעה לאחר שרוטור של אחד המסוקים פגע בונבו של המסוק השני. מיד לאחר ההתנגשות ניסו טייסי שני המסוקים לבצע נחיתת חירום, אולם ההתרסקות הייתה בלתי נמנעת. רן יהושע כוכבא ז"ל, שמסוקו נפגע פגיעה חמורה יותר, ניסה למשוך את ההגאים ולא להתרסק בשטח היישוב, אלא בשטח פתוח בכביש הסמוך לצומת ישע. המסוק השני ניסה, ככל הנראה, לבצע נחיתת חירום, אולם לבסוף התרסק גם הוא בשטח פתוח, במרחק של כמה מאות מטרים מהמטוס השני.

מחקירה ראשונית עולה כי מדובר בתקלה טכנית ולא ביירוט. ככל הנראה החל אחד המסוקים ליפול עקב תקלה במנוע, וניסה לבצע נחיתת חירום. טייס המסוק השני ניסה להתחמק ממנו, אך בין שני המסוקים נוצר חיכוך באוויר וכך התרסקו שניהם. אחת השאלות הקשות שנשאלו היא האם התאונה נגרמה מעייפות של אנשי צוות האוויר שבשבוע וחצי האחרונים עברו יום ולילה. בחיל האוויר הכחישו מצב שכזה וטענו: "לא הגענו למצב שאנחנו מאוד עייפים מן הפעילות. אנחנו עדיין רחוקים מהפעלה מלאה של הכוח".

הטייס שהיה במסוק עם רן יהושע כוכבא ז"ל נפצע קשה, ושני טייסי האפאצ'י השני נפצעו קל עד בינוני.

■ עדי לרנר

איך עטרה מחזיקה מעמד?

"אני חושבת שהיא תהיה חזקה. בלוויה, כשלחצתי לה את את היר, היא הזכירה לי שיום קודם לאסון התקשרתי לשאול מה שלום כולם ושאלתי אם הכול בסדר. או היא אמרה לי: 'רק אתמול שאלת אותי אם הכול בסדר, נכון?'. תמיד הייתה לה חרות החיים הזאת".

מוטי ארנון רן כוכבא היו חברים מגיל הגן. בבוקר שבו נודע על מותו של החבר רן עמר ארנון לצאת ליחידתו בצבא, שנקרא אליה בצו שמונה. בעודו נפרד מאשתו הוא שמע ממקלט הטלוויזיה את דבר האסון, ולאחר מכן את שמו של חברו. האם לאה ארנון מגלה: "מוטי כמעט ולא הלך לצו שמונה. באותו רגע התגובה הראשונית שלי בלב הייתה: 'טוב שהעיפו את מוטי מקורס הטיס', כי קורס 121 של חיל האוויר הוא פשוט קורס מקולל. מתוך 24 צוערים שסיימו נהרגו הרבה בשנים הראשונות, ועכשיו נוסף לרשימה המקוללת גם רן".

גם רות ויינשטיין, השכנה מהבית שמול משפחת כוכבא בנתניה, מתקשה לעכל שרן המבריק לא שם: "רן גדל בבית בו האמא הייתה גננת לתפארת. היא נתנה לילדיה אותו יחס כמו לילדי הגן שלה. בבית הייתה מושרשת אהבת הארץ והטבע, לא סתם דיבורים".

"אצלנו בארץ אנחנו מוצאים את עצמנו אבלים על כל חייל שנהרג, אבל פתאום מגיע מישור שאתה מכיר וזה נתן לך בום אחד גדול בלב. המשפחה הזאת תמיד נתנה למדינה ולאנשים, חבל שלפעמים הם צריכים לתת יותר מדי. אמרו שארץ־ישראל נקנית בייסורים, אז השבוע זומן לנו ייסור אחד ברמותו של רן, והייסור קשה לנו מדי".

לאחר הידוע מותו של רן יהושע כוכבא הוצף פורום האדריכלות archjibb בעשרות הודעות, הבעות תנחומים מאנשים רבים שידעו לספר על האדם שהיה. הנחלת האתר החלה להריץ מיום ובו תוקם אנדרטה לזכרו של רן כוכבא מבית חנניה. ■

natanya@maariv.co.il

פתרה שיגייסו אותו. לרן היא לא דאגה, היא הייתה רגילה שהוא טס שמונה־עשרה ימים, ואו חוזר לחופש. "אני זוכרת שיצאנו פעם לטייל בודי גרינטל בעיר ורן התקדם קרימה בריצה, כשהילדים שלי "כל הזמן שריברתי עם עטרה היא אמרה לי שהיא רודפים אחריי. ככה הוא היה תמיד, מודל לחיקוי ולהערצה".

לאה ארנון, חברה קרובה של עטרה שבנה מוטי הוא חבר ילדות של רן, מספרת: "הוא היה ילד מאוד חכם, פיקח עם חוש הומור מטרף. הוא בכלל לא התכוון ללכת לקורס טיס, הוא הלך לגיבוש של סיירות מובחרות יחד עם הבן שלי מוטי. ואז הבן שלי מוטי החליט ללכת לגיבוש לקורס טיס

והוא חכם, פיקח עם חוש הומור מטרף. הוא בכלל לא התכוון ללכת לקורס טיס, הוא הלך לגיבוש של סיירות מובחרות יחד עם הבן שלי מוטי. ואז הבן שלי מוטי החליט ללכת לגיבוש לקורס טיס